

אלקטרוניקה פיזיקלית 044124

סמסטר חורף 2020

בחן אמצע

הנחיות

- 1. משך הבחן - שתיים.**
- 2. בבחן 10 שאלות אמריקאיות. בידקו כי ברשותכם 6 עמודים כולל עמוד זה.**
- 3. הבחן הינו עם חומר סגור. לרשותכם דף נוסחאות בעמוד האחרון של הבחן.**
- 4. יש להגיש את דף התשובות האמריקאי המגיע עם המבחן. אנא ודאו שרשמתם את מספר תעודת הזהות בדף זה.**

שאלות אמריקאיות (100 נקודות):

לפניכם 10 שאלות אמריקאיות הקשורות לחומר שלמדתם עד כה. הניקוד של כל שאלה הינו 10 נקודות (סה"כ 100 נקודות).

1. (10 נק') נתונה מערכת המכילה $N \gg 1$ מתנדים הרמוניים שתדר תנודתם ω ורמות האנרגיה המותרות בהם הן $E_l = \hbar\omega(l + 1/2), l \in [\mathbb{N}, 0]$. עבור n_e יחידות אנרגיה המתחלקות בין המתנדים, מהי האנטרופיה של המערכת? לרשותכם עומד הקירוב $\ln N! \approx N \ln N - N$.

א. $S = k(n_e + N) \ln(n_e + N) - kn_e \ln n_e - kN \ln N$

ב. $S = kN + kN \ln\left(\frac{n_e}{N}\right)$

ג. $S = kn_e + kn_e \ln\left(\frac{n_e}{N}\right)$

ד. $S = kN + kN \ln\left(\frac{n_e}{N}\right) + k \frac{N^2}{n_e}$

ה. $S = kn_e + kn_e \ln\left(\frac{n_e}{N}\right) + k \frac{N^2}{n_e}$

2. (10 נק') נתונה מערכת המכילה 3 מצבי אנרגיה אפשריים $(0, \varepsilon, 2\varepsilon, \varepsilon > 0)$. מהי האנרגיה הממוצעת של המערכת?

א. $\langle E \rangle = \varepsilon \frac{1}{1 + e^{-\varepsilon/kT} + e^{-2\varepsilon/kT}}$

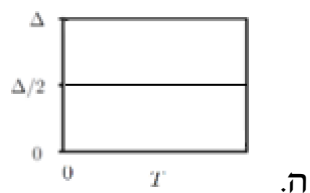
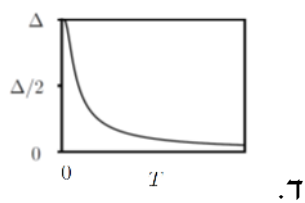
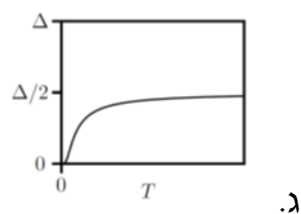
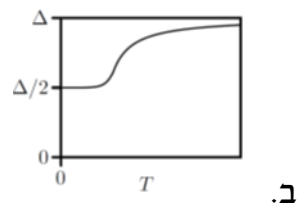
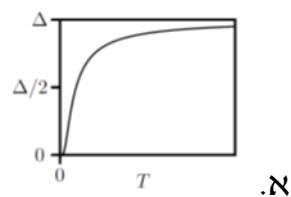
ב. $\langle E \rangle = \varepsilon \frac{e^{-\varepsilon/kT} + 2e^{-2\varepsilon/kT}}{1 + e^{-\varepsilon/kT} + e^{-2\varepsilon/kT}}$

ג. $\langle E \rangle = \varepsilon (1 + e^{-\varepsilon/kT} + e^{-2\varepsilon/kT})$

ד. $\langle E \rangle = \frac{1}{\exp[(\varepsilon - E_F)/kT] + 1}$

ה. $\langle E \rangle = \frac{2\varepsilon}{\exp[(\varepsilon - E_F)/kT] + 1}$

3. (10 נק') נתונה מערכת עם שתי רמות אנרגיה $(0, \Delta > 0)$. איזה מהגרפים הבאים יכול לתאר את התלות של האנרגיה הממוצעת $\langle E \rangle$ של המערכת בטמפרטורה T ?

4. (10 נק') נתונים N אלקטרונים בעלי ספין חצי הנעים בעולם חד-מימדי. צפיפות המצבים ליחידת אנרגיה וליחידת אורך היא:

א. $g(E) = \frac{2}{\pi} \sqrt{\frac{m}{2\hbar^2 E}}$

ב. $g(E) = \frac{2E}{\pi} \sqrt{\frac{m}{2\hbar^2}}$

ג. $g(E) = \frac{1}{2\pi} \left(\frac{2m}{\hbar^2} \right)^{3/2} \sqrt{E}$

ד. $g(E) = \frac{m}{\pi \hbar^2}$

ה. $g(E) = \frac{m^2}{\pi \hbar^4 E^2}$

5. (10 נק') עבור גז אידיאלי ב-3 מימדים בעל N חלקיקים ובטמפרטורה T , מהי התלות של הריבוי Ω במספר החלקיקים N ?

א. $\Omega \propto e^{\frac{3}{2}N}$

ב. $\Omega \propto e^{-\frac{3}{2}N}$

ג. $\Omega \propto e^{\frac{1}{2}N}$

ד. $\Omega \propto e^{-\frac{3}{2}N}$

6. (10 נק') נתון חומר דו-מימדי שצפיפות המצבים שלו (ליחידת אנרגיה ושטח) g_0 קבועה. נתון שישנה צפיפות משטחית אלקטרונית N בפס ההולכה. עבור טמפרטורה $T = 0$, מהו מרחקה של רמת פרמי מתחתית פס ההולכה?

א. $E_F - E_C = \frac{N}{g_0}$

ב. $E_F - E_C = 0$

ג. $E_F - E_C = -\frac{N}{g_0}$

ד. $E_F - E_C = -kT \ln\left(\frac{N}{g_0}\right)$

ה. $E_F - E_C = kT \ln\left(\frac{N}{g_0}\right)$

7. (10 נק') נתונה מערכת של N חלקיקים כאשר האנרגיה של כל חלקיק היא $E = \frac{1}{2}m(v_x^2 + v_y^2 + v_z^2) + \frac{3}{2}I_1\omega_1^2 + \frac{1}{2}I_2\omega_2^2 + \frac{3}{2}aq^2$. בהנחה שהמערכת בש"מ תרמי בטמפ' T ושדרגות החופש רציפות, מהי האנרגיה הממוצעת של המערכת?

א. $\frac{3}{2}Nk_B T$

ב. $3Nk_B T$

ג. $6Nk_B T$

ד. $5Nk_B T$

ה. $\frac{1}{2}Nk_B T$

8. (10 נק') נתונה מערכת המכילה בוזונים שצפיפות המצבים שלה היא $g(E) = 3N\delta(E - E_0), E_0 > 0$. עוד נתון כי הפוטנציאל הכימי של המערכת הינו $\mu = 0$ וכן ש- $k_B T \ll E_0$. מהו קיבול החום של המערכת?

א. $C_v = 3Nk_B$

ב. $C_v = 3Nk_B \left(\frac{E_0}{k_B T} \right)^2 e^{-\frac{E_0}{k_B T}}$

ג. $C_v = 3Nk_B \left(\frac{E_0}{k_B T} \right)^2 e^{\frac{E_0}{k_B T}}$

ד. $C_v = Nk_B$

ה. $C_v = 3Nk_B \frac{\left(\frac{E_0}{k_B T} \right)^2 e^{\frac{E_0}{k_B T}}}{(e^{\frac{E_0}{k_B T}} - 1)^2}$

9. (10 נק') נתון גביש המכיל N אטומים המצוי בטמפרטורה T . כל אטום יכול להימצא באחד משני מצבי אנרגיה אפשריים: להישאר במקומו בגביש ($E = 0$) או לצאת ממקומו בגביש ($E = E_0 > 0$) כאשר המצב השני הינו פגם בגביש. מהו מספר הפגמים בגביש כתלות בטמפרטורה?

א. $N \cdot e^{-E_0/k_B T}$

ב. $N \cdot e^{E_0/k_B T}$

ג. $N / (1 + e^{-E_0/k_B T})$

ד. $N / (1 + e^{E_0/k_B T})$

ה. $N \cdot \frac{k_B T}{E_0}$

10. (10 נק') נתונה מערכת דו-מימדית ששטחה A המכילה N בוזונים ובעלת צפיפות מצבים ליחידות אנרגיה ושטח g_0 כלשהיא. טמפרטורת המעבר T_B לעיבוי בוז-איינשטיין במערכת זו תהיה:

א. $T_B = \frac{1}{mk_B} \left(\frac{\pi^2 \hbar^3 N}{3.27 A} \right)^{2/3}$

ב. $T_B = \frac{k_B}{Ng_0 A}$

ג. $T_B = \frac{2k_B}{Ng_0 A}$

ד. עיבוי בוז-איינשטיין בלתי אפשרי במערכת זו.

ה. עיבוי בוז-איינשטיין תמיד מתקיים במערכת זו לכל טמפרטורה.

נוסחאות שימושיות:

ריבוי מצבים עבור מוצק איינשטיין:

$$\Omega(n_e, N) = \frac{(n_e + N - 1)!}{n_e! (N - 1)!}$$

הגדרת האנטרופיה:

$$S \triangleq k_B \ln \Omega$$

הגדרת הטמפרטורה (בהנחת ש"מ תרמי):

$$\frac{1}{T} \triangleq \frac{\partial S}{\partial E}$$

הגדרת קיבול החום:

$$C \triangleq \frac{\partial E}{\partial T}$$

יחס הנפיצה עבור חלקיקים חופשיים בעלי מסה ב-1,2,3 מימדים:

$$E = \frac{1}{2} m \sum_{i=1}^{1,2,3} v_i^2 = \frac{\hbar^2}{2m} \sum_{i=1}^{1,2,3} k_i^2$$

מצבים אפשריים עבור בורות פוטנציאלים אינסופיים ב-1,2,3 מימדים:

$$k_i = n_i \frac{\pi}{L}$$